

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ปัญหา อุปสรรคและปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิดมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานจริงในกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 24 แห่ง ในช่วงที่ทำการวิจัย (ไม่นับรวมผู้ที่อยู่ระหว่างการลาศึกษาต่อ) ประกอบด้วยพยาบาล 582 คน จำแนกเป็นพยาบาลวิชาชีพ 323 คน พยาบาลเทคนิค 259 คน (ข้อมูลจากกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน ณ เดือนพฤศจิกายน 2544)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานจริงในหอผู้ป่วยใน กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้คือ เป็นพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค ที่ปฏิบัติงานจริงในหอผู้ป่วยใน โรงพยาบาลชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในช่วงเวลาทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และไม่เป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งทางการบริหารตั้งแต่ระดับหัวหน้าหอผู้ป่วยขึ้นไป กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการกำหนดขนาดของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิคจำนวน 234 คน จำแนกเป็นพยาบาลวิชาชีพ 130 คน พยาบาลเทคนิค 104 คน กลุ่มตัวอย่างสุ่มมาโดยวิธีสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. สํารวจจำนวนและรายชื่อของโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง สังกัดกระทรวง

สาธารณสุข ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามีจำนวน 24 แห่ง (ทำเนียบโรงพยาบาลและสถิติสาธารณสุข 2543-2544, 2543, หน้า 262)

2. สํารวจจำนวนของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยการสอบถามทางโทรศัพท์ ได้จำนวนของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค รวม 582 คน จากนั้นจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการกำหนดขนาดของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 234 คน

3. คํานวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของพยาบาล โดยการเทียบสัดส่วนจากจำนวนประชากรทั้งหมดกับจำนวนโดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพ 130 คน พยาบาลเทคนิค 104 คน

4. คํานวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงพยาบาล โดยการเทียบสัดส่วนจากจำนวนโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในแต่ละโรงพยาบาล ได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทของพยาบาล ดังแสดงไว้ในตาราง 7

ตารางที่ 7 จำนวนประชากร / กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของพยาบาลและโรงพยาบาล

จังหวัด	โรงพยาบาล	จำนวนประชากร / กลุ่มตัวอย่าง			
		พยาบาลวิชาชีพ		พยาบาลเทคนิค	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ชัยภูมิ	เนินสง่า	12	5	12	5
นครพนม	นาทม	14	6	10	4
นครราชสีมา	วังน้ำเขียว	15	6	12	5
บุรีรัมย์	ห้วยราช	15	6	12	5
	โนนสุวรรณ	15	6	12	5
	ชำนิ	11	4	11	4
	บ้านใหม่ชัยพนธ์	12	5	12	5
	โนนดินแดง	9	4	12	5
มุกดาหาร	ห้วยใหญ่	17	7	11	4
ยโสธร	ไทยเจริญ	14	6	10	4
ศรีสะเกษ	ภูสิงห์	14	6	10	4
	เมืองจันทร์	11	4	10	4
สกลนคร	เต่างอย	15	6	11	4
	โพนนาแก้ว	18	7	10	4
	นิคมน้ำอูน	15	6	10	4
อำนาจเจริญ	ปทุมราชวงศา	18	7	11	4
	สิรินธร	12	5	10	4
หนองคาย	บึงค้อ	16	6	9	4
อุดรธานี	ห้วยเก้ง	11	4	11	4
	ทุ่งฝน	14	6	10	4
	พิบูลรักษ์	15	6	9	4
อุบลราชธานี	สิรินธร	11	4	12	5
	ดอนมดแดง	12	5	12	5
	ทุ่งศรีอุดม	7	3	10	4
รวม		323	130	259	104

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่าโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติงานในกลุ่มงานการพยาบาล 7-18 คน ส่วนพยาบาลเทคนิคมีจำนวน 9-12 คน และเมื่อมองในภาพรวมจะเห็นได้ว่ามีพยาบาลวิชาชีพมากกว่าพยาบาลเทคนิคซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ที่เน้นการพัฒนาคน ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้สนองนโยบายนี้โดยการเร่งรัดให้พยาบาลเทคนิค มีการศึกษาต่อเนื่องเพื่อปรับเป็นพยาบาลวิชาชีพทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของโรงพยาบาลและข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลเป็นข้อคำถามปลายปิด (closed form) และข้อคำถามปลายเปิด (opened form)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน ขนาด 10 เตียง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นข้อคำถามปลายปิด ครอบคลุมกิจกรรมที่พยาบาลได้ปฏิบัติขณะขึ้นปฏิบัติงานใน 4 บทบาทคือ บทบาทอิสระ บทบาทไม่อิสระ บทบาทพึ่งพาต่อกันและกิจกรรมอื่น ๆ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามแนวคิดของคาร์เพนนิโต (Carpennito, 1983) กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานปลัดกระทรวงและจากการปฏิบัติงานจริง ดังรายละเอียดในตารางที่ 8 กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง พยาบาลได้ปฏิบัติกิจกรรมในข้อนี้ เป็นประจำ เมื่อขึ้นปฏิบัติงาน
- 4 คะแนน หมายถึง พยาบาลได้ปฏิบัติกิจกรรมในข้อนี้ บ่อยครั้ง เมื่อขึ้นปฏิบัติงาน
- 3 คะแนน หมายถึง พยาบาลได้ปฏิบัติกิจกรรมในข้อนี้ เป็นบางครั้ง เมื่อขึ้นปฏิบัติงาน
- 2 คะแนน หมายถึง พยาบาลได้ปฏิบัติกิจกรรมในข้อนี้ น้อยครั้ง เมื่อขึ้นปฏิบัติงาน
- 1 คะแนน หมายถึง พยาบาล ไม่เคย ได้ปฏิบัติกิจกรรมในข้อนี้เลยเมื่อขึ้นปฏิบัติงาน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ย ในการปฏิบัติกิจกรรมของพยาบาลดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2542, หน้า 108)

- คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 ถือว่ามีการปฏิบัติ บ่อยที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 ถือว่ามีการปฏิบัติ บ่อย
- คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 ถือว่ามีการปฏิบัติ ปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 ถือว่ามีการปฏิบัติ น้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 ถือว่ามีการปฏิบัติ น้อยที่สุด

ตารางที่ 8 กิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลวิชาชีพและ
พยาบาลเทคนิค เมื่อจำแนกตามรายชื่อ

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	พยาบาลวิชาชีพ(ข้อ)	พยาบาลเทคนิค(ข้อ)
บทบาทอิสระ	1-3, 5-25, 27, 30-37, 45, 49, 51-58, 63-64 63-64	1, 7-8, 10, 14, 20, 22-25, 27, 30-34, 42-44,51, 59-62
รวม	48 ข้อ	24 ข้อ
บทบาทไม่อิสระ	4, 26, 28-29, 42-44, 59-62	2-6, 9, 11-13, 15-19, 21, 26, 28-29, 35-41, 45, 48, 52-58, 63-64,
รวม	11 ข้อ	36 ข้อ
บทบาทพึ่งพาต่อกัน	38, 46-48, 50, 65	46-47, 49-50, 65
รวม	6 ข้อ	5 ข้อ
กิจกรรมอื่น ๆ	66-71	66-71
รวม	6 ข้อ	6 ข้อ

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่าพยาบาลวิชาชีพมีกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบมากที่สุดในบทบาทอิสระ ส่วนพยาบาลเทคนิคมีกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบมากที่สุดในบทบาทไม่อิสระ ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริงและแนวคิดในการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

ไว้ว่า พยาบาลเทคนิคปฏิบัติงานภายใต้การนิเทศของพยาบาลวิชาชีพ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง เป็นข้อคำถามปลายเปิดและปลายปิด

ข้อคำถามปลายเปิด มีลักษณะให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่พบขณะขึ้นปฏิบัติงานโดยสามารถแสดงความคิดเห็นได้มากกว่า 1 ข้อ

ข้อคำถามปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ตามแนวคิดของคาร์เพนนิต (Carpennito, 1983) กระทรวงสาธารณสุขโดยสำนักงานปลัดกระทรวงและจากการปฏิบัติงานจริง ข้อคำถามครอบคลุมปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรค ที่พบได้ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง ในด้านบุคลากรและด้านปริมาณงานกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง ปัญหา อุปสรรคที่พบ เป็นประจำ ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบเมื่อขึ้นปฏิบัติงาน
- 4 คะแนน หมายถึง ปัญหา อุปสรรคที่พบ เกือบทุกครั้ง ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบเมื่อขึ้นปฏิบัติงาน
- 3 คะแนน หมายถึง ปัญหา อุปสรรคที่พบ เป็นบางครั้ง ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบเมื่อขึ้นปฏิบัติงาน
- 2 คะแนน หมายถึง ปัญหา อุปสรรคที่พบ น้อยครั้ง ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบเมื่อขึ้นปฏิบัติงาน
- 1 คะแนน หมายถึง ปัญหา อุปสรรคที่ไม่เคยพบเลย ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบเมื่อขึ้นปฏิบัติงาน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ย ของปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลที่พยาบาลพบ ดังนี้ (ประกอบ กรรณสูตร, 2542, หน้า 108)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 ถือว่าเป็นปัญหา อุปสรรคที่พบ มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 ถือว่าเป็นปัญหา อุปสรรคที่พบ มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 ถือว่าเป็นปัญหา อุปสรรคที่พบ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 ถือว่าเป็นปัญหา อุปสรรคที่พบ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 ถือว่าเป็นปัญหา อุปสรรคที่พบ น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สามารถส่งเสริม สนับสนุน การปฏิบัติ

กิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาล ตามความคิดเห็น ของพยาบาล เป็นข้อคำถามปลายเปิดและปลายปิด

ข้อคำถามปลายเปิด มีลักษณะให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยสามารถแสดงความคิดเห็นได้มากกว่า 1 ข้อ

ข้อคำถามปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นเองจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามครอบคลุมปัจจัยที่ส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง ครอบคลุมปัจจัยด้านบุคลากรและด้านปริมาณงาน กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง เป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริม สนับสนุน ให้พยาบาลปฏิบัติ กิจกรรมการพยาบาล ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบได้ มากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง เป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริม สนับสนุน ให้พยาบาลปฏิบัติ กิจกรรมการพยาบาล ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบได้ มาก

3 คะแนน หมายถึง เป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริม สนับสนุน ให้พยาบาลปฏิบัติ กิจกรรมการพยาบาล ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบได้ ปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง เป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริม สนับสนุน ให้พยาบาลปฏิบัติ
กิจกรรมการพยาบาล ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบได้
น้อย

1 คะแนน หมายถึง เป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริม สนับสนุน ให้พยาบาลปฏิบัติ
กิจกรรมการพยาบาล ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบได้
น้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ย ของปัจจัยที่สามารถส่งเสริม
สนับสนุนให้พยาบาลปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบได้ ดังนี้
(ประกอบ กรรณสูต, 2542, หน้า 108)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 ถือว่าเป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริม สนับสนุน มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 ถือว่าเป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริม สนับสนุน มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 ถือว่าเป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริม สนับสนุน ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 ถือว่าเป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริม สนับสนุน น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 ถือว่าเป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริม สนับสนุน น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ขั้นตอนเตรียมก่อนการสร้างเครื่องมือ

1.1 ผู้วิจัย ศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล
ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาล ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน จากเอกสาร
ตำรา วารสาร งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เอกสารการพรรณาลักษณะงานของพยาบาล (job
description) เอกสารการมอบหมายงานของพยาบาล (assignment) แบบฟอร์มการบันทึก
ทางการพยาบาล (nurse's note) แบบฟอร์มการบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลที่เกิดขึ้น
ในแต่ละเวรของพยาบาล

1.2 ศึกษาการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลของพยาบาล ที่ปฏิบัติงานใน
โรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียงในสถานการณ์จริง โดยเข้าไปสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
การพยาบาลของพยาบาล ที่ปฏิบัติงานในเวรเช้า บ่าย ดึก ที่หอผู้ป่วยใน โรงพยาบาลชุมชน
ขนาด 10 เตียง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2 แห่ง
สุ่มมาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่มี
การแทนที่ ได้โรงพยาบาลโพธิ์นาแก้ว และโรงพยาบาลเต่างอย จ.สกลนคร หลังจากนั้นผู้วิจัย

เข้าไปสังเกตการปฏิบัติงานของพยาบาลที่ขึ้นปฏิบัติงานในเวรเช้า บ่าย ดึก ในหอผู้ป่วยในเวรละ 2 ครั้ง ทั้งสองโรงพยาบาล รวม 12 วัน (โรงพยาบาลละ 6 วัน) เป็นการสังเกตแบบไม่มีแบบแผน ในพยาบาลวิชาชีพ 7 คน พยาบาลเทคนิค 5 คน โดยผู้วิจัยสังเกตและบันทึกในทุกกิจกรรมที่พยาบาลได้ปฏิบัติขณะขึ้นเวร ทั้งกิจกรรมการพยาบาลโดยตรง กิจกรรมการพยาบาลโดยอ้อมและกิจกรรมอื่นๆ ดังแสดงไว้ในภาคผนวก ค. โดยผู้วิจัยทำการสังเกตโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องในการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้นของพยาบาล

1.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตนั้น มารวบรวมและจำแนกประเภทเพื่อนำไปสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

2. **ขั้นสร้างเครื่องมือ** เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยใช้แนวคิดในการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาล ที่สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ในคู่มือการปฏิบัติงาน กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, ม.ป.ป., หน้า 208-211) โดยคำนึงถึงกิจกรรมการพยาบาลที่พยาบาลได้ปฏิบัติจริงขณะขึ้นปฏิบัติงานในแต่ละเวร

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (validity)

3.1.1 ผู้วิจัยกำหนดให้มีการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

3.1.1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพยาบาล ในสาขาการบริหารการพยาบาล และ/หรือการพยาบาลชุมชน และ/หรือการพยาบาลผู้ใหญ่ จำนวน 2 ท่าน

3.1.1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพยาบาล จากกองการพยาบาล จำนวน 1 ท่าน

3.1.1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นหัวหน้าพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน และจบการศึกษาระดับปริญญาโทมาแล้ว จำนวน 2 ท่าน

3.1.1.4 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นพยาบาลวิชาชีพ ที่กำลังปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยใน โรงพยาบาลชุมชน และจบการศึกษาระดับปริญญาโทมาแล้ว จำนวน 2 ท่าน

3.1.2 ผู้วิจัยนำรายชื่อของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่านเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่านด้วยตัวเอง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้

3.1.3 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษา

ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่านโดยกำหนดหัวข้อในการพิจารณาดังนี้

3.1.3.1 ความถูกต้องของข้อความ ที่ระบุถึงกิจกรรมการพยาบาล
ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาล

3.1.3.2 ความตรงของข้อความ ที่ระบุถึงกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาท
หน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาล

3.1.3.3 ความครอบคลุม ครอบคลุมของเนื้อหาในข้อความที่ระบุถึงกิจกรรม
การพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ของพยาบาล

3.1.3.4 ความชัดเจน กระชับรัด ของการใช้ภาษาของข้อความที่ระบุ
กิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาล

3.1.3.5 ความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในสิ่งที่ต้องการศึกษา

3.1.3.6 ข้อความมีความหมายซ้ำซ้อนกันหรือไม่

3.1.3.7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.1.4 เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิส่งแบบสอบถามคืนให้ผู้วิจัยเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำ
ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขโดยถือเกณฑ์ความคิดเห็นที่ตรง
กันของผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ใน 7 ท่าน เป็นเกณฑ์ในการที่จะทำการตัดสินใจปรับปรุง แก้ไข
แบบสอบถามในข้อนั้น ๆ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่านมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุง แก้ไขข้อความ
ของข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ

3.1.5 เมื่อทำการปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อคิดเห็นและ
เสนอแนะแล้วผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุง แก้ไขแล้วนั้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ก่อนการนำไปทดลองใช้ (try out)

3.1.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบครั้งสุดท้ายจากอาจารย์
ที่ปรึกษาไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน
ขนาด 10 เตียง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในเขต 1 ซึ่งได้แก่โรงพยาบาลสามโคกและ
โรงพยาบาลคลองหลวง จ. ปทุมธานี โรงพยาบาลไชโยและโรงพยาบาลสามโก้ จ. อ่างทอง
โรงพยาบาลบางปะหันและโรงพยาบาลอุทัย จ. พระนครศรีอยุธยา รวม 6 โรงพยาบาล
โดยทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค โรงพยาบาลละ 10 คน (พยาบาลวิชาชีพ
5 คน พยาบาลเทคนิค 5 คน) รวมทั้งสิ้น 60 คน กลุ่มตัวอย่างสุ่มมาโดยการสุ่มตัวอย่าง
แบบง่ายด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่แทนที่

3.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) แบบสอบถาม
ทั้งหมดที่ส่งไปทดลองใช้จำนวน 60 ชุดได้รับกลับมาโดยมีความสมบูรณ์ทั้งฉบับทุกฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 100 หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยวิธีของ
ครอนบาช แอลฟา (Cronbach's alpha) โดยแบบสอบถามฉบับที่ทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพ
ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 ส่วนแบบสอบถามฉบับที่ทดลองใช้กับพยาบาลเทคนิคได้ค่า
ความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีขั้นตอน
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์เพื่อขอความ
ร่วมมือให้พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานที่หอผู้ป่วยใน โรงพยาบาลแต่ละแห่ง
ตอบแบบสอบถามโดยกำหนดให้พยาบาลส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัยภายใน 2 สัปดาห์
หลังจากได้รับแบบสอบถาม (ในการนี้ผู้วิจัยจะสอดซองจดหมาย พร้อมติดแสตมป์และจำหน่าย
ซองถึงผู้วิจัยให้เรียบร้อย แนบไปพร้อมกับการส่งแบบสอบถามไป)
3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2545 โดยแบบสอบถาม
ทั้งหมดที่ส่งไปจำนวน 234 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาโดยมีความสมบูรณ์ทั้งฉบับทุกฉบับ คิดเป็น
ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนครบตามจำนวนแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์
ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทุกฉบับ พบว่ามีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้น
ผู้วิจัยนำเอาข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป
SPSS⁺ version 8 (statistic package for the social science) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของโรงพยาบาลและข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลของพยาบาล วิเคราะห์โดย

2.1 ระดับการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยรวมและรายบทบาทของพยาบาล เมื่อจำแนกตามประเภทของพยาบาลและประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่าง ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบโดยรวมและรายบทบาท ของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน ขนาด 10 เตียง เมื่อจำแนกตามประเภทของพยาบาล วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (independent t-test)

2.3 เปรียบเทียบความแตกต่าง ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบโดยรวมและรายบทบาท ของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน ขนาด 10 เตียง เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง วิเคราะห์โดย

3.1 ระดับการพบปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาล ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง โดยรวมและรายข้อ เมื่อจำแนกตามประเภทของพยาบาลและประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สามารถส่งเสริม สนับสนุน การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบโดยรวมและรายข้อ ของพยาบาล ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง เมื่อจำแนกตามประเภทของพยาบาล และประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน